

University of Groningen

What's Up, Theunis?

Piersma, Theun

Published in:
Vogelnieuws

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:
2013

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Piersma, T. (2013). What's Up, Theunis? Ontdekkingsreiziger. *Vogelnieuws*, 2013(3).

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

What's Up, Theunis?

ALEX DE HAAN

HET GLOBAL FLYWAY NETWORK IS EEN NETWERK VAN NAUW BIJ DE WERELDWIJDE NATUURBESCHERMING BETROKKEN WADVOGELONDERZOEKERS. HET RICHT ZICH OP DE TREKROUTES WAARLANGS STELTLOPERS ONGELOOFLIJKE AFSTANDEN AFLEGGEN. PROFESSOR THEUNIS PERSMA, SUPERSPECIALIST OP DAT GEBIED, DOET IN DIT LOGBOEK VERSLAG VAN ZULK ONDERZOEK.

Ontdekkingsreiziger

In tijden van schaarste loont het om op zoek te gaan. Dat gaat de één wat beter af dan de ander, want je hebt er durf en ontdekkersbloed voor nodig. Nu kanoeten wereldwijd geconfronteerd worden met verlies aan biotoop, willen wij weten of zich onder hen ook echte ontdekkingsreizigers bevinden.

Om dat te onderzoeken brachten wij kanoeten in een voor hen nieuwe omgeving. Het ging om een ruimte waarin ze vijf afzonderlijke 'mini-wadplaatjes' konden bezoeken. Waar sommige kanoeten snel alle wadplaatjes afstruinden, waren andere terughoudender. Die eigenschap bleek 'betrouwbaar' te zijn: de meest exploratieve vogels waren steeds opnieuw de exploratiefste vogels.

Nou is de vraag of zo'n proef veel zegt over kanoeten in de vrije natuur. De 21 kanoeten waarvan we regelmatig de exploratiescores hadden bepaald lieten we los, individueel gekleurd. Dat gebeurde bij Griend, waar ze een jaar eerder waren gevangen. Tien van die vogels lieten zich de afgelopen winter zien, de andere elf niet. De ongeziene vogels bleken in gevangenschap significant exploratiever te zijn geweest dan de vogels die we wél weer tegenkwamen.

Er was nog iets anders. De exploratiefste kanoeten hadden bij vangst de kleinste spiernagels; de doorsnede van de maag meten we met ultrasoon-techniek. Dat was logisch, want kanoeten eten schelpdieren die ze in hun spiermaag kraken. Hoe kleiner die spiermaag, hoe slechter ze in staat zijn om zware schelpen – zoals die van kokkels – te verwerken. Een kanoet met een kleine maag wordt dus gedwongen om te zoeken naar de schaarse dunschelpige nonnetjes. Dan helpt een exploratieve geaardheid.

Rond de millenniumwisseling werden door de mechanische kokkelvisserij de dunschelpige prooien schaars. De aantallen kanoeten namen af. Vooral individuen die bij vangst een kleine maag hadden zagen we niet terug. Indertijd konden we niet weten of die vogels het loodje hadden gelegd, of dat ze gewoon uit het zicht – naar Frankrijk of Engeland – waren verdwenen. Als we nu, tien jaar later, de kleurringgegevens op een rij zetten, blijkt iets intrigerends; die kleinmagige kanoeten die rond 2000 uit de Waddenzee verdwenen, zijn er na enkele jaren toch teruggekeerd.

Zij waren de ontdekkingsreizigers. Momenteel worden de opvetgebieden langs de Oost-Aziatische trekroute in rap tempo ingepolderd of weggebaggerd. Zouden de exploratiefste kanoeten in staat zijn om alternatieven te vinden?

We gaan het zien.